

DEVLETLER ARASINDA HARBİN MİLLİ SİYASET ÂLETİ OLARAK İSTİMALİNDEN FERAGATİ MÜTAZAMMIN MUAHEDEYE CUMHURİYETİMİZİN İŞTİRAKİ HAKKINDA 1/282 NUMARALI KANUN LÂYİHASI VE HARİCIYE ENCÜMENİ MAZBATASI

18 XI 1928

BMM YÜKSEK REİSLİĞİNE

Pariste 27 Ağustos 1928 tarihinde Almanya, Amerika, Belçika, Fransa, İngiltere, ve Dominyonları, İtalya, Japonya, Lehistan ve Çekoslovakya hükümetleri arasında âktedilen harbin milli siyaset âleti olarak istimalinden feragati mutazammın bir çok taraflı muahedeye Hükümeti Cumhuriyetimizin de iştiraki hakkında Hariciye Vekâletince tanzim edilen ve İcra Vekilleri Heyetinin 11 . XI . 1928 tarihli içtimaında yüksek meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası ile esbabi mucibe mazbatasının musaddak sureti leffen taktim olunmuştur.

Muktazasının ifa ve neticesinin işar buyurulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabi Mucibe Lâyihası

Almanya, Amerika, Belçika, Fransa, İngiltere ve Dominyonları, İtalya, Japonya, Lehistan ve Çekoslovakya Hükümetleri arasında müzakere edildikten sonra 27 Ağustos 1928 tarihinde Paris'te âkt ve imza edilmiş olup harbin milli siyasete âlet olarak istimalinden feragati tazammun eden birçok taraflı misak aynı tarihte Amerika sefaretî tarafından hükümetimize tebliğ edilmiş ve işbu misaka bütün dünya devletleri gibi Türkiye Cumhuriyeti de iltihaka davet olunmuştur.

Amerika hariciye nazırının ismine izafeten (Kellok misakı) tesmiye olunan bu muahedenamenin ötedenberi takip edegeldiğimiz sulhperver ve müsalemekât siyasete her veçhile tevafuk etmekte bulunduğu ve teşebbüsü vakîin umumî sulh cereyanlarında şayanı nazar bir adım teşkil ettiği teemmül kılmarak Amerika sefirine verilen cevapnamede Hükümetimizin iltihak teklifini memnuniyetle kabul ettiği işar ve bu bapta Washington Büyük Elçimiz lazım gelen imza selahiyeti verilmiş olduğu ilâve edilmiş ve fiivaki Amerika Hükümeti nezdindeki büyük elçimize de Kelloğ Misakına iltihak için icap eden selâhiyetname gönderilmiştir.

Hükümetiniz merbut kanun lâyihasile salifüzükir birçok taraflı Paris muahedenamesini ve Türkiye

Cumhuriyetinin işbu muahedeye iltihakını bildiren ve muahede zirinde imza mahiyetini haiz olan iltihak beyannamesi ve cevabını Büyük Millet Meclisinin nazarı tetkik ve tasvibine arz eyler.

Kelloğ Misakının Metni

(Alman Hükümeti Reisi

(Amerika Düvelî müttehidesi hükümeti Reisi,

(Haşmetlu Belçika Kralı,

(Fransa Cumhuriyeti Reisi,

(Haşmetlu Büyük Britanya ve İrlanda ve maverayı ehhardaki İngiliz ülkeleri Kırallı ve Hindistan İmparatoru,

(Haşmetlu İtalya Kırallı,

(Haşmetlu Japonya İmparatoru,

(Lehistan Cumhuriyeti Reisi,

(Çekoslovakya Cumhuriyeti Reisi,

(Kendilerine terettüp eden insanîyetin saadet ve refahını inkişaf ettirmek vazifesini derin bir surette hissederek,

(Milletleri beyninde halen cari münasebatı dostane ve sulhperveranenin ilelebet idamesi için harbin milli siyasete âlet ittihaz olunmasından açık bir surette feragat edilmek zamanı hulul ettiğine kail olarak münasebatı mütekabilelerinde her türlü tahavvülâtın ancak tarzı muslihanede istihsal ile sulh ve intizam dairesinde kuvveden file isad ve badezin milli menafiinin inkişafını harbe müracaat ederek temine saî olacak olan vaziülümza herhangi bir devletin işbu muahede fevaidinden mahrum edilmesi lüzumuna kanaat getirerek,

(Gösterdikleri misale imtisal eylediğini bilumum milletlerin işbu mesaii insanîyeye biliştirak muahedeyi hazıraya meriyülicra olur olmaz iltihak ederek kendi efradını feyzaver ahkâmından müstefit ve busuretle cihanın medeni milletlerini harbi kendi milli siyasetlerine âlet ittihaz etmekten müstereken feragat hususunda tevhit edecekleri ümidile,

(Bir muahede âktetmeğe karar vermişler ve bu maksatla murahhaslarını tayin etmişlerdir.

Şöyleki :

(Murahhasların esamisini havi cetvel takip eder).

(Müşarüleyhim usulüne muvafık görülen selahiyetnamelerini badettaati mevaddı atiyede mutabık kalmışlardır:

Madde 1. — Âli Âkit taraflar kendi milletleri namına beynelmilel ihtilafatı hal için harbe müracaatı ret ve takbih ve münasebatı mütekabilelerinde Harbi milli siyaset için âlet ittihaz etmekten feragat ettiklerini sureti resmiye ve müdephebede beyan ederler.

Madde 2. — Âli Âkit taraflar menşe veya mahiyeti ne olursa olsun aralarında zuhur edebilecek bilcümle ihtilafat ve münazeatın hal ve faslı çarelerinin ancak vesaiti muslihanede taharri edilmek lazımesini tasdik ederler.

Madde 3. — İşbu muahede, mukaddimede zikrolunan Âli Âkitler tarafından her birinin kendi teşkilâtı esasıye kanunları tatbikatına tevfikkan, tasdik edilecek ve müttünü musaddakanın kaffesinin Washingtona tevdiini müteakip beyinlerinde mamulünbîh olacaktır.

(İşbu muahede, baladaki fıkrada tasrih olunan veçhile mevkii meriyete vaz olunduktan sonra diğer bilumum devletlerin iltihakı için icap eden müddetin devamınca, küşade bulundurulacaktır. Her devletin iltihakını musaddak metin Vashingtona tevdi olunacak ve muahede keyfiyeti tevdi müteakip hemen bu suretle iltihak eden devlet ile düveli sairei Âkitde beyninde meriyülicra olacaktır.

(Mukaddemede zikrolunan devletlerle bilahara işbu muahedeye iltihak edecek olan her devlete muahedename metni ile tasdik veya iltihakı natik metinlerin herbirinin sureti musaddakalarını ita hususu Amerika Düveli müttehidesi hükümetine aittir. Kezalik marüzzikir hükümetlere tasdik veya iltihakı natik her metni,) keyfiyeti tevdi müteakip, derhal telgrafla tebliğ etmek Cemahiri Müttehide hükümetine ait olacaktır.

Tasdikan hilmakal murahhaslar her iki metin aynı derecede muteber olmak üzere işbu muahedeyi Fransızca ve İngilizce olarak imza ve mühürlerle tahtim etmişlerdir.

(Bin dokuzyüz yirmi sekiz senesi Ağustosunun yirmi yedinci günü Paris'te tanzim edilmiştir.

Almanya, Amerika, Belçika, Fransa, İngiltere ve Dominyonları, İtalya, Japonya, Lehistan ve Çekoslovakya Hükümetleri arasında 27 Ağustos 1928 tarihinde Paris'te imza edilen ve harbin milli siyaset âleti olarak istimalinden feragati tazammun eden birçok taraflı misaka Türkiye Cumhuriyetinin iltihakını bildirmek ve muahedenin üçüncü maddesi mucibince metnin imzası mahiyetini haiz olmak üzere Washington Büyük Elçisi Muhtar Beyefendi tarafından selâhiyeti mahsusaya müsteniden 31 Teşrinevvel tarihin-

de Amerika hariciye nezaretine ita edilmiş olan beyanname:

Soussigne Ambassadeur Exiraordinaire Plenipotentiaire Turquie Washington dument autorise a honneur declarer formellement pour et nomson Gouvernement du Gouvernement Republique Turque sous reserve ratification Grande Assemblée National Turque adhere traiste singe Paris 27 Aout entre Allemagne, Etat Unis Belgique, France, Grande Bretange et Dominions, Italie, Japon, Polonge et Tehekoslovakie.

Singe; Ahmet Muhtar

(Tercüme)

Ziyirde Vaziülümza Türkiyenin Washington Murahhas ve Büyük Elçisi usulü dairesinde selâhiyettar olarak hükümeti nam ve hesabına resmen beyan ile kesbi şeref eder ki; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Türkiye Büyük Millet Meclisinin tasdikı kaydı ihtirazisi tahtında Paris'te 27 Ağustosta Almanya, Amerika, Belçika, Fransa, İngiltere ve Dominyonları, İtalya, Japonya, Lehistan, ve Çekoslovakya hükümetleri arasında imza edilmiş olan muahedenameye iltihak eyler. (Ahmet Muhtar).

İşbu beyannamenin vusulünü bildirmek üzere Amerika hariciye nezareti tarafından Washington büyük elçiliğimize gönderilen cevap:

BMM. tarafından tasdik edilmek şartıyla Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin Pariste 27 Ağustos 1928 tarihinde, Almanya, Belçika,.... Hükümetleri tarafından imza olunan harpden feragati mütezammun olan muahedeye iltihak ettiğini natik hükümetiniz nam ve hesabına verdiğiniz beyanname ile selâhiyetnameleri tevdi edenn 31 birinci Teşrin tarihli notanızı almakla şeref kesbettim.

Muahede dosyasına vazedilen selâhiyetnamelerle beyannameyi büyük memnuniyetle ahzeyledim.

İmza

Frank D. Kellog

Kanun Lâyihası

Madde 1. — Almanya, Amerika, Belçika, Fransa, İngiltere ve Dominyonları İtalya, Japonya, Lehistan ve Çekoslovakya Hükümetleri arasında 27 Ağustos 1928 tarihinde Pariste âkit edilmiş olan ve harbin milli siyaset âleti olarak istimalinden feragati tazammun eden birçok taraflı muahedeye Türkiye Cumhuriyetinin mezkûr muahedenin üçüncü maddesi mucibince ve Washington Büyük Elçiliği tarafından Amerika Hariciye nezaretine ita edilen Beyannameye tevfikkan iltihakı tasdik edilmiştir.

Madde 2. — İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3. — İşbu kanunun icrasına Hariciye Vekilî memurdur.

11 . XI . 1928

Başvekil	Ad. V.
İsmet	Mahmut Esat
M. M. V.	Da. V.
M. Abdülhalik	Ş. Kaya
Ha. V.	Ma. V.
D. T. Rüşti	Ş. Saraçoğlu
S. M. İ. V.	İk. V.
D. Refik	
Na. V.	Mf. V.
Recep	

Riyaseti Celileye

Muharebeyi milli siyaset aleti olarak kullanmaktan vaz geçme taahhüdünü ihtiva eden ve Kellog misakı denilen muahedename ve buna müteallik kanun lâ-yihası ve merbutatı encümenimizce tetkik edildi.

Kellog misakını sulh yolunda milletlerin ümit verici bir adımı telakkî eden ve vazettiği esasları Türkiye Cumhuriyetinin yüksek sulh gayesine uygun gören hükümetimiz muahedenameyi memnuniyetle kabul ederek Washington Büyükelçimize, Büyük Millet Meclisinin tasvikiyle katiyet kesp etmek üzere, iltihak ve imza salâhiyetini vermiştir.

Binaenaleyh muahedename ve buna müteallik kanun lâ-yihası iltihakı tazammun eden mektuplarla beraber Encümenimizce kabul edilmiş ve Büyük Meclisin tasvibine arz olunmuştur.

Reis	Kâtip
Erzincan	Edirne
Saffet Ziya	
Sivas	Samsun
Necmeddin	N. Sadullah
Kocaeli	Trabzon
İ. Sürreya	H. Nebizade
	Bursa
	Müntir

